

ÎNCHEIERE

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Chiriac
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea
prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Mihail Chiriac, admis apelul declarat de Ministerul
Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani
mun. Chișinău din 21 septembrie 2016

constată:

La 15 iulie 2016, Mihail Chiriac a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală
a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea
ilegală la răspundere penală.

În motivarea acțiunii a indicat că în perioada anului 2015 a fost supus
urmării penale în cadrul cauzei penale nr. 2015028022.

Comunică că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală a SUP IP Rîșcani
mun. Chișinău din 13 august 2015, a fost recunoscut în calitate de bănuit în
comiterea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal și ca rezultat a fost
reținut.

Notează că fiind audiat în calitate de bănuit a explicat organului de urmărire
penală faptul că nu a comis infracțiunea încriminată și a relatat cu lux de amănunte
circumstanțele de fapt ale relației lui cu pretinsa parte vătămată, care a depus o
sesizare la organul de urmărire penală.

Susține că prin ordonanța Procuraturii sect. Rîșcani mun. Chișinău din 14
august 2015 a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.
174 alin. (1) Cod penal.

La fel, indică că i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de obligația de
nepărăsire a localității, care a durat pe parcursul urmăririi penale.

Menționează că ulterior, prin ordonanța Procuraturii sect. Rîșcani mun. Chișinău din 26 august 2015 a fost scos de sub urmărirea penală în legătură că în acțiunile lui nu exista fapta infracțiunii prevăzută de art. 174 alin. (1) Cod penal, cu clasarea procesului penal, precum și încetarea de drept a măsurii preventive - obligația de nepărsire a localității.

Reiterează că prin atragerea ilegală la răspunderea penală i-a fost cauzat un prejudiciu material și moral.

Afirmă că prejudiciul material constă în cheltuieli pentru asistența juridică acordată de avocat în cadrul urmăririi penale și privarea ilegală de dreptul de a munci. Iar, referitor la prejudiciu moral a indicat că deoarece a fost tratat ca un infractor la vârsta de 20 ani, a avut de rețut stări psihice de criză, i-a fost pătată cinstea și onoarea. Mai mult, a fost tratat cu umilință de organul de urmărire penală, care l-a reținut ca bănuț, în mod absolut neîntemeiat.

Consideră că Procuratura Generală a RM, ca organ de procuratură ierarhic superior, urmează să fie obligată să-i aducă scuțe în mod oficial în scris în numele statului pentru faptul atragerii lui ilegale la răspundere penală, reținerii ilegale și neîntemeiate în calitate de bănuț și plasare în izolator, prezentarea lui în fața judecătorului de instrucție cu demersul privind aplicarea arestului preventiv și aplicării neîntemeiate a măsurii preventive sub formă de obligare de nepărsire a localității, precum și să fie publicate aceste scuțe într-un mijloc de informare în masă.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 8-11, 1398, 1405, 1416, 1422, 1423 Cod civil, art. 5-7, 38, 85 alin. (1), 166, 167 CPC și art. 1-8, 10-12 din Legea cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Solicită admiterea acțiunii, obligarea Procuraturii Generale a RM să-i aducă scuțe în mod oficial, în numele statului, în formă scrisă, precum și obligarea de a difuza aceste scuțe printr-un mijloc de informare în masă și repararea prejudiciului moral în sumă de 30000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 septembrie 2016, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Mihail Chiriac prejudiciul moral cauzat în sumă de 10000 lei.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 a fost respins apelul declarat de Mihail Chiriac și admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM.

A fost modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 septembrie 2016, prin micșorarea sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral de la 10000 lei până la 5000 lei.

În rest hotărârea a fost menținută.

La 23 august 2017, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Indică că a făcut cunoștință cu decizia recurată la 26 iulie 2017.

În opinia recurentului, instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și a aplicat eronat normele de drept material, iar aprecierea probelor a fost arbitrară.

Consideră că instanța de apel eronat și neîntemeiat a acordat o compensare morală lui Mihail Chiriac, deoarece pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite concomitent circumstanțele prevăzute de art. 6 – dreptul la repararea prejudiciului și cele prevăzute de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, din legea menționată, iar în cazul cu Mihail Chiriac acestea nu se regăsesc.

Afirmă că în privința lui Mihail Chiriac a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, deci, acesta nu a fost atras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de inculpat sau condamnat, ci doar în calitate de bănuit și învinuit în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Reiterează că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, or, aici este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organului de drept.

Accentuează că în prezenta speță nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil prin care să fie declarate ca ilegale măsurile procedurale întreprinse de organul de urmărire penală.

La fel, menționează că Mihail Chiriac nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, or, toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă doar un caracter declarativ și formal.

Consideră că instanța de apel neîntemeiat a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Mihail Chiriac suma de 5000 lei, cu titlu de prejudiciul moral, în condițiile în care în privința acestuia urmărirea penală s-a desfășurat într-un termen de 13 zile și nefiind supus reținerii sau altei măsuri preventive privative de libertate.

La 5 ianuarie 2018, Procuratura Generală a RM a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin care solicită admiterea cererii de recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 20 iulie 2017, fapt ce se confirmă prin scrisoare (f. d. 98), iar careva date despre recepționarea acesteia de către recurent lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate

sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton